

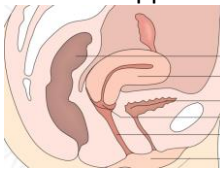

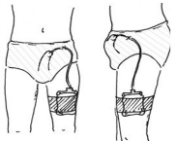

Instruks ved utæt kateter

Udarbejdet af:	Dato 26-01-2022 Kontinens sygeplejersker Susanne Kildgaard Nielsen
Revideret af:	Dato
Godkendt af:	Dato: 2022-02-23 Kvalitets- og Udviklingskonsulent Risikomanager Christine Vammen
Formål:	At beskrive handlemuligheder ved utæt kateter
Instruks virknings område	Sygeplejersker, Social og sundhedsassistenter og Social og sundhedshjælpere i kommunen
Ansvars fordeling	Afdelingsleder og teamleder er ansvarlig for at udbrede kendskab til denne instruks. Medarbejderne er ansvarlige for at kende til instruksen og efterleve denne. Alle der har med kateter pleje at gøre skal læse og forstå instruksen
Mål gruppe	Sygeplejersker, social og sundhedsassistenter og Social og sundhedshjælpere i kommunen
Hjælpemiddel	Bevilligede kateter hjælpemidler.
Observationer ved utæt kateter	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan har borgeren det, er der smerter over blæreniveau? Er der feber, kvalme eller anden ubehag? Er der urin i posen og er der frit afløb? Ved sparsom urin, kontroller om der er af klemning? Har borger ventil på, åbn ventilen og mål mængden. Hvis blæren overfyldes, kan det være eneste årsag til utæthed. Hvordan ser urinen ud? Er den plumret, blodig, eller er der kalkaflejringer (klip gerne kateter spidsen op ved kateterskift og mærk efter, om der er grus). Det kan være nødvendigt at skylle kateteret (se instruks) Hvis der er frit afløb og alligevel utæthed i forbindelse med vandladningstrang, kan det tyde på blærespasmer, i så fald kontroller om der er mere end 5 ml i kateterballonen. En stor ballon kan irritere blæren med sammentrækninger og lækage ved siden af kateteret til følge. Desuden vil en stor ballon øge mængden af urin, der ikke dræneres via kateterhullerne. Den letteste vej for urinen bliver så ved siden af kateteret. Observer hvor meget der er i urinposen. Den skal tømmes, når den er max. $\frac{3}{4}$ fyldt Hvor stort er kateteret? Jo tykkere kateter slangen er, jo mere tryk vil der komme på slimhinden i urinrøret, og jo mere irritation. Det skal helst være CH 12 eller 14. Et større kateter vil kun være relevant, hvis urinen er meget plumret eller blodig, så den ikke kan løbe igennem. Er der træk på kateteret? Eks. ved at der hænger en pose på kateteret, der ikke er fikseret, så kateteret kun holdes på plads af ballonen i blæren. Det kan give tryksår i blæren, irritation af blæren, spasmer og utæthed Hvis der bruges pose på benet, hvor er den placeret? Hvis posen er placeret mere end 50 cm. under blære niveau, kan det medføre kraftige undertryk i kateteret, hver gang en urinbolus passerer ned gennem drænage slangen. Dette giver en sugevirkning, som betyder, at slimhinden gentagne gange suges an mod kateterhullerne med udvikling af slimhinde ødem og inflammation. Dette kan give irritation og spasmer i blæren. Ved sammentrækningen af blæren opstår lækagen.

	<ul style="list-style-type: none"> • Er der tegn på forstoppelse? Det kan ofte kan give anledning til utæt kateter. • Hvis problemet ikke kan afhjælpes mekanisk, kan det blive nødvendigt med blæreflappende medicin.
<p>Hvordan forebygges, at kateteret løber ved siden af. Kateterventil</p>	<p>Borgere, der er i stand til det, anbefales en ventil. Det anbefales, at der åbnes for ventilen ved vandladningstrang og mindst hver 3. time. Der kan sættes en natpose på ventilen til natten.</p> <p>Fordele ved en ventil</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der sker en normal fyldning og tømning af blæren, så blæren bliver ved med at kunne rumme det samme. • Ballonen i blæren vil ikke irritere så meget, da blæren kun i kort tid vil være tom (når blæren er tom, er den helt klappet sammen) • Der kommer et godt skyl gennem kateteret, hver gang ventilen åbnes, dette forebygger, at der afsættes kalkaflejringer, eller grums i kateteret, så manuelt skyl af kateteret undgås <p>Ved flere års brug af kateter uden ventil, skrumper blæren, så brug af ventil ofte ikke en mulighed.</p> <p>Der er også borgere, der ikke kan bruge ventil pga. mange blærespasmer eller stor væskeindtagelse.</p>
<p>Klemskrue</p>	<p>Hvis der ikke kan bruges kateter ventil, fordi borgeren ikke selv kan åbne den, og det ikke er muligt for personalet at komme hver gang, kateteret skal åbnes. Kan der bruges en blå klemskrue, som det plejepersonale, der kommer hos borgeren kan sætte på; mens de er der, og så åbne for kateteret inden de går, så der kommer skyl gennem kateteret et par gange om dagen</p>
<p>Fiksering af kateteret hos mænd</p> <p>Kvinder</p>	<ul style="list-style-type: none"> • For mænd. Kateteret skal helst fikseres med penis op af abdomen. Dette for at undgå tryksårs dannelse i den penoscrotale bue i urinrøret. Kan manden ikke klare dette, kan kateteret fikseres øverst på låret. • For mænd og kvinder kateteret skal fikseres, så der ikke opstår træk og for at beskytte blæreslimhinden og undgå tryksår i blæren.
<p>Fiksering af ventil</p>	<p>Ventilen fikseres i borgerens underbukser, hvis ikke det er muligt kan bevilges fikserings trusser og et bind til at fikser kateter og ventil med</p>
<p>Fiksering til natten</p>	<p>Nat posen kobles til dagsposen eller ventilen, og hænges i urinpose holder på sengen.</p> <p>Det er også i orden, at borgeren også om natten har posen fikseret på benet eller bruger en ventil, og står op ved trang</p>
<p>Skylning af kateteret</p>	<p>Se instruks for skylning af kateter</p>
<p>Relevante links</p>	<p>NIR Nationale infektionshygiejniske retningslinjer til forebyggelse af urinvejsinfektioner. Fokus på inkontinens Special nr. 5 2008 https://www.varportal.dk/portal/content/9253/16</p>